

Pomnik upamiętniający mieszkańców Ciechanowic poległych w czasie pierwszej wojny światowej

W tym miesiącu chciałbym przybliżyć historię kolejnego pomnika z terenu powiatu kamiennogórskiego. Mowa o upamiętnieniu, jakie przed wojną stanęło w Ciechanowicach, noszących wówczas jeszcze nazwę *Rudelstadt*. Był to typowy niemiecki *Kriegerdenkmal* poświęcony mieszkańcom wioski poległym na frontach pierwszej wojny światowej.

Znana jest mi zaledwie jedna archiwalna fotografia tego obiektu. Ukazuje ona prostopadłościenny cokół zwieńczony ozdobnym daszkiem z charakterystyczną kulą. Można przypuszczać, że na jego bocznych ścianach wyryto nazwiska poległych. Monument ustawiono na wzniesieniu, na które prowadziły schody; całość otoczono żywopłotem.

Zaskakujące jest, że przedwojenne mapy nie ukazują lokalizacji tego obiektu. Mimo to w dzisiejszych Ciechanowicach wciąż można natrafić na jego wyraźne pozostałości. Znajdują się one na południe od koryta Bobru, w bezpośrednim sąsiedztwie mostu zlokalizowanego w centrum miejscowości. Przy skrzyżowaniu dróg znajduje się tu niewielkie wzniesienie, na które wiodą kamienne stopnie. Na ich szczycie zaczyna się ogrodzony plac z zachowanym cokołem dawnego pomnika, który wieńczy współczesny, stalowy krzyż.

W Internecie można spotkać się z opinią, że podstawą owego krzyża są właśnie pozostałości po niemieckim pomniku wojennym. Jednak teza ta, choć bardzo prawdopodobna ze względu na układ terenu, nie była dotąd potwierdzona przez źródła pisane.

Dlatego postanowiłem poszukać publikacji, które mogłyby to potwierdzić. Choć udało mi się natrafić tylko na jeden taki tekst, to jego treść nie pozostawia wątpliwości. Autor opisujący dawne Ciechanowice wspomina „o pomniku poległych w latach 1914–1918, znajdującym się za mostem kościelnym w stronę dworca, po prawej stronie”¹, czyli dokładnie w tym miejscu, gdzie dziś stoi stalowy krzyż.

Marian Gabrowski

1 E. Scharf, *Rudelstadt, wie es war*, [w:] „Schlesischer Gebirgsbote”, nr 17/1959, s. 264.

Przedwojenne zdjęcie pomnika z Ciechanowic

Krzyż ustawiony na kamiennym cokole i podstawa w zbliżeniu. Współczesne zdjęcia: Marian Gabrowski